

A group of five workers, four men and one woman, are walking towards the camera on a construction site. They are all wearing bright orange high-visibility safety suits with reflective silver stripes. Each worker is also wearing a hard hat: the man on the far left has an orange helmet, the man next to him has a blue helmet, the woman in the center has a blue helmet, the man next to her has a yellow helmet, and the man on the far right has a blue helmet. They are all wearing safety glasses. The suits have patches that say "MIND YOUR SAFETY" and "FLC". The background shows a complex network of red and blue metal scaffolding or structural elements of a large building under construction.

Femern
Sund≡Belt

Rapport om bæredygtighed 2023

Femern A/S ledelsesberetning

Anlægsarbejdet på Femern Bælt-forbindelsen skrider fremad og flere store milepæle er nået i 2023. Projektet har i årets løb haft stort fokus på klargørelsen af indgangsportalene til den fremtidige tunnel, udgravning af tunnelrenden i Femern Bælt, færdiggørelsen af tunnelelementfabrikken på Lolland og støbning af de første segmenter til tunnelelementerne.

Udgravningen af tunnelrenden er så godt som færdig. Når der graves i havbunden med store maskiner, er det vigtigt, at vi samtidig passer på miljøet. Entreprenøren har derfor hele vejen igennem skullet overholde bestemte grænseværdier for både sedimentspild og undervandsstøj for at sikre, at arbejdet ikke er til skade for livet i havet. Der er gravet næsten 15 mio. m³ havbundsmateriale op, som er placeret i de nye land-opfyldningsområder ved Lolland og Fehmarn. Områderne indgår i den natur, Femern A/S etablerer som erstatning for de arealer, der inddrages af projektet, og vil med tiden udvikle sig til store vådområder med strandenge, moser og overdrev. Femern A/S har som målsætning, at vi ikke bare efterlader mere, men bedre natur end før projektet gik i gang.

Femern A/S ser ind i en fase, hvor støbningen og den efterfølgende nedsækning af tunnelelementer vil udgøre den centrale aktivitet på projektet, samtidig med at forberedelserne til de efterfølgende installationer i tunnelen og etablering af den elektrificerede jernbane pågår. Med de mange parallelle aktiviteter er det afgørende at sikkerheden er i top. Femern A/S kan med stolthed konstatere, at projektet fortsat ligger langt under branchegennemsnittet for arbejdsulykker. Samtidig ved vi, at det er afgørende at holde fokus på forebyggelse for at sikre, at alle kommer sikkert hjem fra arbejde hver dag.

I 2023 har der været op til 2800 arbejdere beskæftiget på byggepladsen. Femern A/S har som bygherre fokus på løbende at sikre, at løn-, arbejds- og boligforhold er i overensstemmelse med de krav, der er

stillet til entreprenørerne i form af sociale klausuler i anlægskontrakterne, og vi bakker op om den danske model.

Vi ved, at det danske samfund og anlægsbranchen står over for en strukturel udfordring, idet der i stigende grad kommer til at mangle faglært arbejdskraft. Femern Bælt-projektet rummer mange spændende muligheder for uddannelse, og Femern A/S har sammen med entreprenørerne i 2023 fortsat indsatsen for at bidrage til uddannelsen af lærlinge både på og udenfor projektet. Femern A/S har også igangsat initiativer rettet mod at øge den almene interesse for erhvervsuddannelserne.

For at styrke og strømline indsatsen på tværs af Sund & Bælt-koncernen, som Femern A/S er en del af, er der i 2023 udarbejdet en fælles koncernstrategi for bæredygtighed. Med udgangspunkt i denne, såvel som vores fortsatte støtte til FN's Global Compact, vil vi fortsat arbejde for, at Femern Bælt-projektet bidrager til en positiv udvikling inden for miljømæssig og social bæredygtighed såvel som bæredygtig virksomhedsledelse.

I denne rapport beskriver vi de vigtigste resultater af Femern A/S' aktiviteter inden for bæredygtighed i 2023.

God læselyst!

Henrik Vincentsen
Administrerende direktør,
Femern A/S

2023 i tal

9.381 ton
byggeaffald sorteret
heraf >86 %
til genbrug i 2023

20 ha
klimaskov plantet
i 2023

Projektets klimaaftryk
i 2023

169.627
ton CO₂e

0 overskridelser
af grænseværdier
for sedimentspild i 2023

166

lærlingeårsværk
ud af 500 er nået ved udgangen af 2023

11.458.102
arbejdstimer siden anlægsarbejdets
start, giver en samlet
ulykkefrekvens med
tabt arbejdstid på

4,7

27

ulykker med fravær i 2023
af i alt 55 siden anlægsarbejdets start

50.486
besøgende

i Femern A/S' udstillingscentre
i 2023

(Rødbyhavn og Burg)

520
danske virksomheder

har været involveret i projektet
siden anlægsarbejdets
start

Indhold

Ledelsesberetning	2
2023 i tal	3
Danmarks største infrastrukturprojekt og verdens længste sænketunnel	5
Femern A/S' forretningsmodel	6
Koncernmål for bæredygtighed i Sund & Bælt	7
Femern A/S' bæredygtighedsstrategi	8

	Miljømæssig bæredygtighed	9
	Miljø, natur og biodiversitet	10
	Klima, teknologi og materialer	14
	Mål for 2023 og 2024	19

	Social bæredygtighed	20
	Arbejdsmiljø	21
	Lærlinge og uddannelse	24
	Løn- og arbejdsforhold	26
	Mål for 2023 og 2024	27

	Bæredygtig virksomhedsledelse	28
	Borgerinddragelse	29
	Mangfoldighed og menneskerettigheder	30
	Mål for 2023 og 2024	31

ESG nøgletal	32
---------------------	-----------

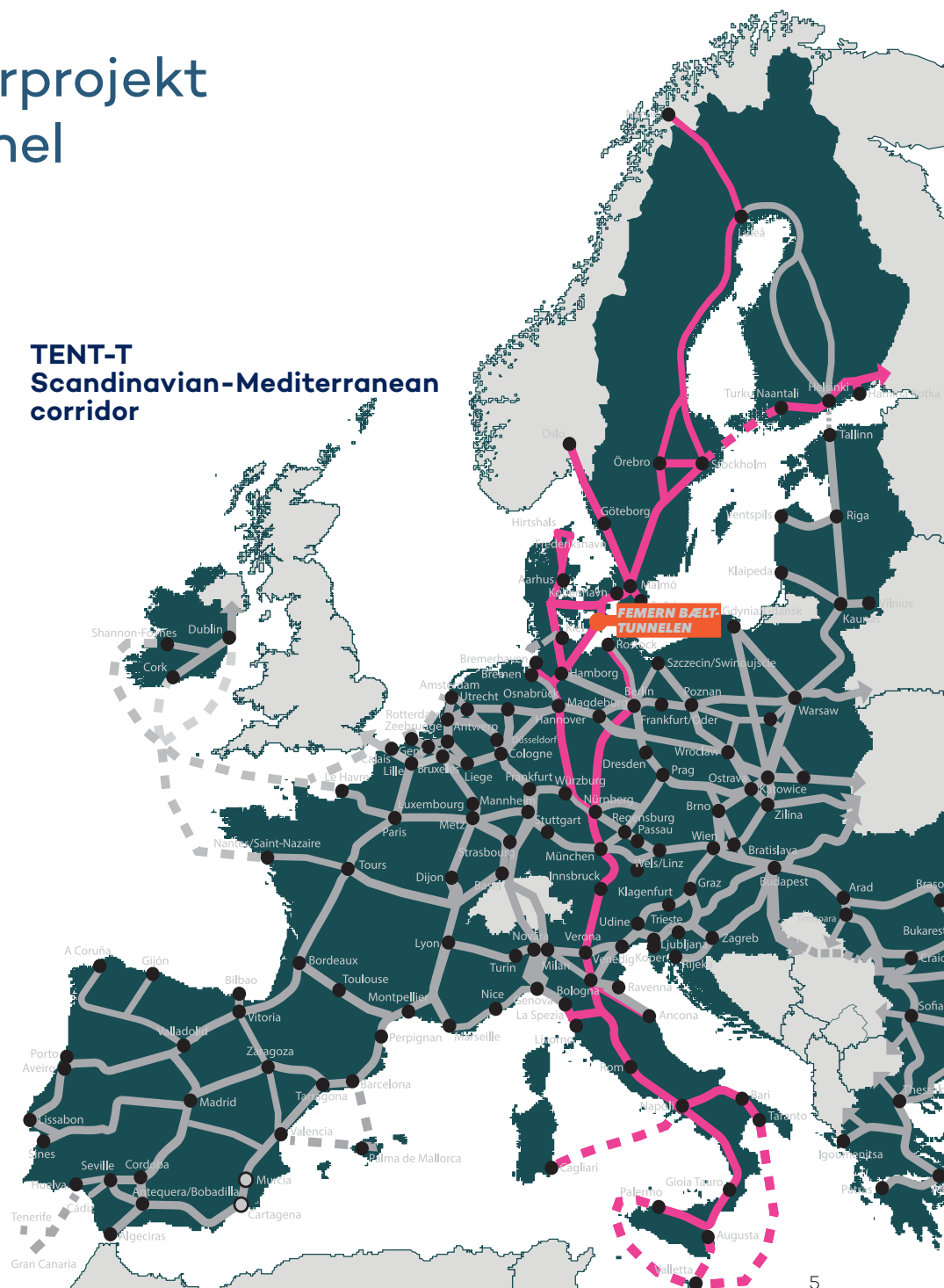
Danmarks største infrastrukturprojekt og verdens længste sænketunnel

Femern A/S er bygherre på Femern Bælt-forbindelsen, som bliver en 18 km lang sænketunnel til biler og tog mellem Lolland og den tyske ø Fehmarn. Det er det største anlægsprojekt, der nogensinde er gennemført i Danmark, og tunnelen bliver verdens længste af sin slags.

Femern Bælt-forbindelsen er en vigtig del af fremtidens transeuropæiske transportnet (TEN-T). Den skaber en direkte rute mellem Skandinavien og Centraleuropa med en fuldt elektrificeret jernbane, og bidrager dermed til den grønne omstilling af transportbranchen. Ved at undgå den 160 km lange omvej via Fyn og Jylland spares der både CO₂ og frigøres kapacitet på vej- og jernbanestrækningen på tværs af Danmark.

Med et anlægsbudget på 55,1 mia. DKK (2015-prisniveau) og mere end 520 virksomheder fra hele Danmark, som bidrager til projektet, har Femern A/S omfattende indflydelse på det danske samfund og anerkender derfor vigtigheden af at agere som ansvarlig bygherre, i samarbejde med projektets hovedentreprenører. Derfor bygges tunnelen med løbende hensyn til miljømæssig og social bæredygtighed såvel som bæredygtig virksomhedsledelse.

TENT-T Scandinavian-Mediterranean corridor

Femern A/S' forretningsmodel

Femern A/S er et 100 % statsejet selskab med Transportministeriet som ejer på vegne af den danske stat. I anlægsloven fra 2015 fik Femern A/S tildelt ansvaret for planlægning, anlæg og drift af den faste forbindelse over Femern Bælt. Femern A/S er et datterselskab i det statsejede Sund & Bælt Holding A/S.

Femern Bælt-tunnellen bygges ud fra en "design and build" tilgang. Det vil sige, at selve design- og anlægsarbejdet er uddelegeret til professionelle entreprenører, mens Femern A/S som bygherre overvåger udførelsen og fører tilsyn med, at entreprenørerne opfylder alle gældende krav.

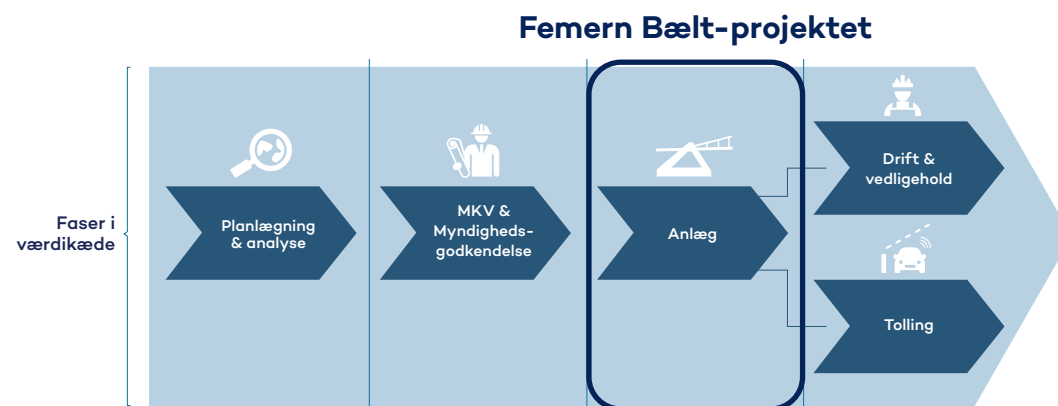
Etableringen af Femern Bælt-forbindelsen finansieres med lån garanteret af den danske stat og med støtte fra EU. Når tunnelen er i drift tilbagebetales lånene via indtægterne fra brugerbetaling, ligesom det er tilfældet på forbindelserne over Øresund og Storebælt.

Budget **55,1** mia. kr. (2015-prisniveau)

I alt ca. **8,4** mia. kr.
tildelt i EU-støtte (2017–2023 og 2022–2025)

Femern Bælt-forbindelsen indgår i Sund og Bælt koncernens værdikæde, der omfatter infrastrukturprojekter i alle faser fra analyse og planlægning over projektering og anlæg til drift og vedligehold. Værdikæden er udviklet med henblik på at sikre effektiv udveksling og anvendelse af erfaringer og kompetencer på tværs af koncernens projekter.

Sund & Bælt har i 2023 vedtaget en koncernstrategi for bæredygtighed, som definerer de overordnede strategiske ambitioner og mål, der gælder for samtlige projekter i værdikæden. Den konkrete implementering fastlægges i individuelle strategier, der beskriver hvordan de enkelte projekter bidrager til de overordnede koncernmål inden for de forskellige prioriterede områder.

Overordnede koncernmål for bæredygtighed

KERNEFORRETNING

Sund & Bælt Holding A/S projekterer, anlægger og driver infrastruktur, der dækker fremtidens behov, på en bæredygtig måde for mennesker og natur

Ambitioner

MILJØMÆSSIG BÆREDYGTIGHED

Sund & Bælt vil skabe et positivt aftryk på klima, natur og biodiversitet ved projektering, anlæg og drift af infrastruktur, og dermed understøtte den grønne omstilling af transportsektoren, til gavn for brugere og samfundet.

SOCIAL BÆREDYGTIGHED

Sund & Bælt vil sikre ordnede arbejdsforhold, et trygt og sikkert arbejdsmiljø og bidrage til uddannelse af fremtidens arbejdskraft ved projektering, anlæg og drift af infrastruktur.

BÆREDYGTIG GOVERNANCE

Sund & Bælt vil integrere bæredygtig ledelse i kerneforretningen og være rollemodel for fremtidige infrastrukturprojekter.

Strategiske prioriteter

Klima

Teknologi og materialer

Natur og biodiversitet

Løn og arbejdsforhold

Læringe og uddannelse

Arbejdsmiljø

Mangfoldighed og menneskerettigheder

Borgerinddragelse

Mål for fremtiden

MINIMERING AF CO₂- UDLEDNING

Sund & Bælt vil være klimaneutral i administration og drift i 2030 samt bidrage til Regeringens klimamålsætning

HOLDBAR INFRASTRUKTUR

Sund & Bælt vil etablere infrastruktur med mindst muligt ressourceforbrug over anlæggets levetid

AT BYGGE MED NATUREN

Sund & Bælt vil integrere natur-baserede løsninger i projektering, anlæg og drift samt etablere erstatningsnatur med høj økologisk funktionalitet og biodiversitet

AT BYGGE MED OMHU

Sund & Bælt vil understøtte ordnede arbejdsforhold, efter den danske model og sikre rammerne for et godt arbejdsliv med trivsel

FREMIDENS ARBEJDSSTYRKE

Sund & Bælt vil udvikle medarbejdernes kompetencer gennem hele arbejdslivet og sikre høj frekvens af lærlinge på anlægsprojekter, samt bidrage til kvaliteten af deres uddannelse

HEN IMOD NUL

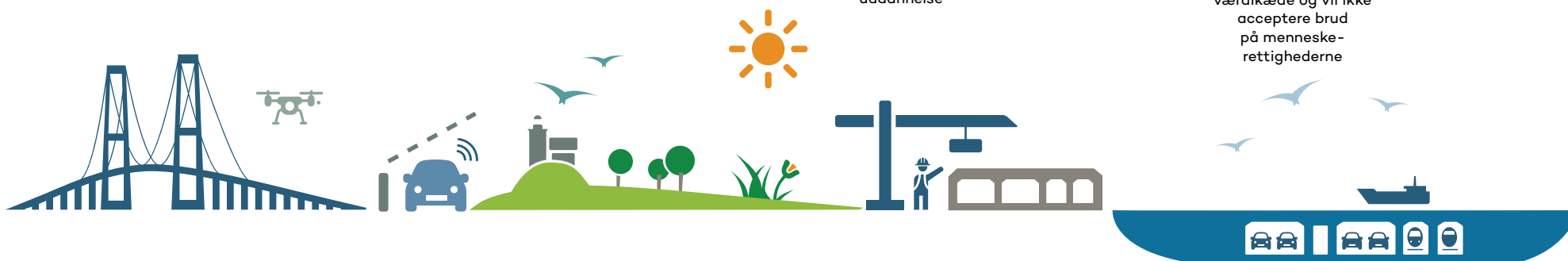
Sund & Bælt vil arbejde for at ulykkesfrekvensen ved anlæg, drift og vedligeholdelse af infrastruktur reduceres kontinuerligt

MANGFOLDIGHED OG MENNESKERETTIGHEDER

Sund & Bælt vil sikre vilkår, der fremmer en mangfoldig medarbejdersammensætning internt og hos leverandører i selskabets værdikæde og vil ikke acceptere brud på menneskerettighederne

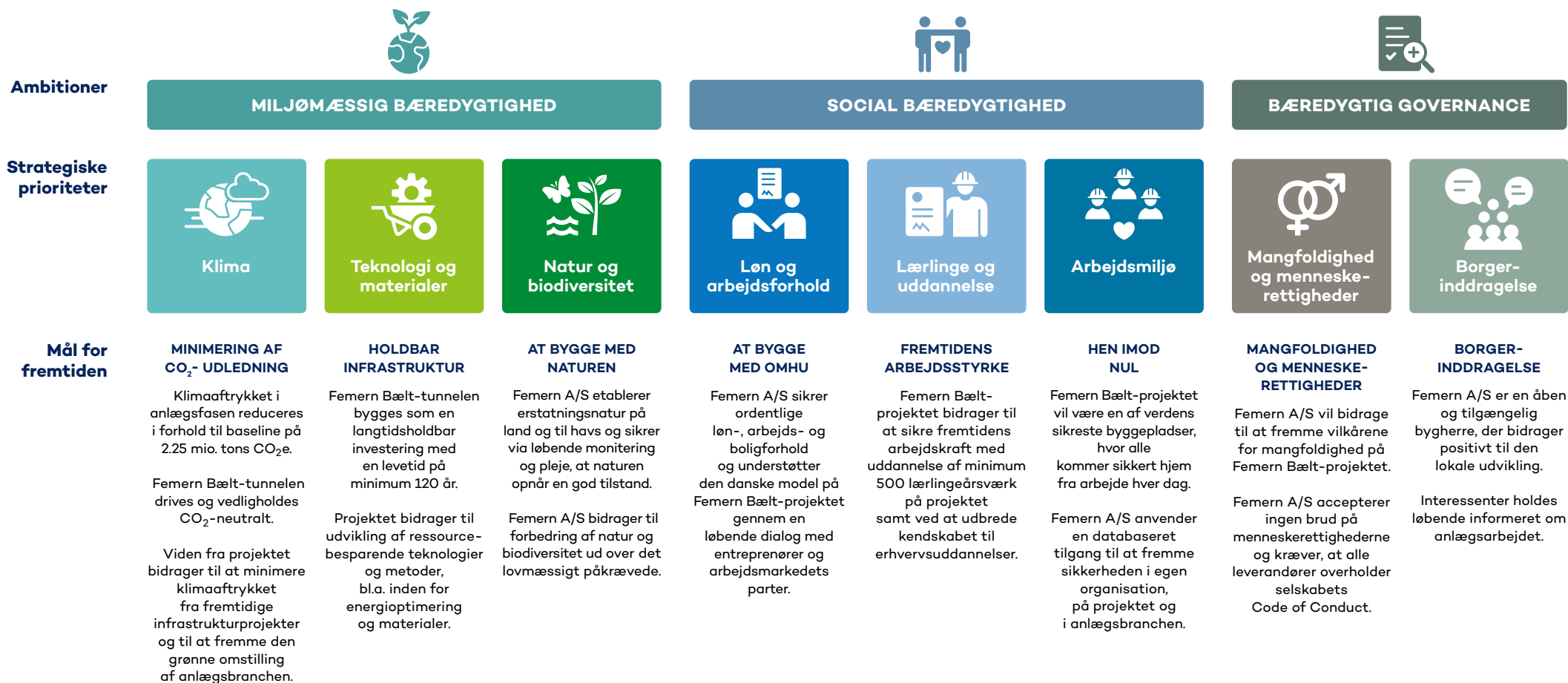
BORGER-INDDRAGELSE

Sund & Bælt vil gennem dialog og borgerinddragelse sikre at lokale hensyn indtages i planlægning og gennemførelse af infrastrukturprojekterne

Femern A/S' bæredygtighedsstrategi

Femern A/S har i 2023 opdateret sin strategi for bæredygtighed, så den afspejler de prioriterede områder i koncernstrategien i Sund & Bælt og hvordan Femern Bælt-projektet vil bidrage til opfyldelsen af de overordnede fælles målsætninger. Femern A/S' strategi er sammenfattet i nedenstående.

Byggepladsen ved Puttgarden, Fehmarn
December 2023

Miljømæssig
bæredygtighed

Miljø, natur og biodiversitet

– Vi bygger med naturen

Miljøet er i fokus på projektet

Under etableringen af Femern Bælt-tunnelen er der miljøkrav, der skal overholdes til lands og til vands. Entreprenørerne rapporterer løbende på overholdelsen, og Femern A/S fører kontrol med entreprenørernes emissioner til luft, vand og jord. På Fehmarn er der desuden en yderligere miljøinspektionsenhed ("Umweltbaubegleitung" (UBB)), der fører tilsyn med, at de tyske myndighedskrav til projektet overholdes.

Gravearbejderne i Femern Bælt har efter planen været aftagende i 2023, og Femern A/S har derfor ført kontrol med tilsvarende nedsat frekvens. Aktiviteten på byggepladserne på både Lolland og Fehmarn har til gengæld været stigende. I alt har Femern A/S udført 123 tilsyn i 2023. Her holder Femern A/S bl.a. øje med håndteringen af spild og oprydning på byggepladsen, om krav vedrørende lys- og støjniveauer overholdes, mv. Trods den øgede aktivitet har der ikke været nogen alvorlige miljøhændelser i 2023, og der er heller ikke registreret en stigning i antallet af miljøhændelser generelt. Det vidner om en vel tilrettelagt udførelse og et effektivt tilsyn fra entreprenørernes side og Femern A/S' kontrol hermed.

Projektet går nu ind i en ny fase, i takt med at tunnelelementfabrikken på Lolland går i fuld drift. Femern A/S vil følge op på erfaringerne fra den første del af anlægsfasen, så de kan bidrage til yderligere at styrke kontrollen fremover og komme fremtidige anlægsprojekter til gavn.

Løbende miljøinspektioner på Fehmarn

Den ekstra miljøinspektion på Fehmarn er et krav fra de tyske myndigheder og består af en gruppe eksperter, der løbende kontrollerer, at arbejdet på den tyske del af projektet overholder miljøkravene på bestemte områder. Det kan f.eks. være at sikre, at der træffes foranstaltninger for at holde beskyttede fuglearter væk fra byggeområdet, og at det håndteres korrekt i henhold til den tyske naturbeskyttelseslov, hvis de alligevel begynder at yngle på området. Afvigelser fra kravene afhjælpes hurtigst muligt, i tæt dialog med miljømyndighederne. I 2023 er der registreret enkelte afvigelser af mere alvorlig karakter, som entreprenøren efterfølgende har udbedret på baggrund af miljøeksperternes anbefalinger.

En udfordring i 2023 har handlet om afvanding af projektets midlertidige jordoplag på Fehmarn, der vanskeliggøres af kraftig nedbør og lerede jordbundsforhold. En velfungerende afvanding skal sikre, at jorden kan genbruges til landbrug når anlægsarbejdet er slut.

Projektet tager hensyn til havmiljøet

Hensynet til havmiljøet fylder meget i de krav, der er stillet til projektet, og der er stor bevågenhed fra både myndigheder og offentligheden på, at anlægsarbejdet ikke må føre til forringelser af miljøforholdene i Femern Bælt. Femern A/S holder derfor skarpt øje med sedimentspild og undervandsstøj i løbet af anlægsfasen og rapporterer løbende til de ansvarlige myndigheder.

Langt størstedelen af det spildgenererende arbejde med udgravningen af den 18 km lange tunnelrende er afsluttet i løbet af 2023. Grænseværdierne for sedimentspild er overholdt, og monitoringen viser, at projektet samlet set ligger under den maksimalt tilladte samlede spildmængde.

Med hensyn til undervandsstøj må emissionerne fra anlægsarbejdet kun forårsage en mindre barriereeffekt, for at sikre marine pattedyrs frie bevægelighed i bæltet. I marsvinenes yngleperiode i forårs- og sommermånederne er kravene yderligere skærpet. Det medfører visse begrænsninger for, hvilke anlægsarbejder der kan udføres hvor og hvornår. Planerne for gravearbejdet såvel som det efterfølgende arbejde med nedsækning af tunnelelementer indrettes herefter.

Data fra projektets monitorering af havmiljøet kan findes på projektets miljøportal Ægir.

Indledende vurdering viser ingen negativ indvirkning på fugle og marsvin fra projektet

En nylig undersøgelse fra 2023 udført af DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi ved Aarhus Universitet viser en kraftig nedgang i bestanden af marsvin i de indre danske farvande. Bestanden er nede på ca. 14.000 marsvin, set i forhold til ca. 40.000 marsvin ved tidligere optællinger i 2012 og 2016.

På Femern Bælt-projektet bliver der holdt skarpt øje med, hvorvidt anlægsarbejderne påvirker de lokale bestande af beskyttede arter, herunder marsvin og en række fuglearter. I 2023 er der foretaget en foreløbig miljøvurdering af projektet ud fra de første anlægsårs data. Data viser, i tråd med den generelle tendens, en nedadgående trend i bestanden af marsvin og visse fuglearter, samtidig med at der ses en stigning i bestanden af andre fuglearter. Der er dog ikke noget, der peger på, at udviklingen skulle være forårsaget af undervandsstøj fra projektet.

Resultaterne viser desuden, at projektets fortrængningseffekt i forhold til fugle faktisk lader til at være lavere end oprindeligt antaget.

Baggrunden for vurderingen er, at Femern A/S før projektets opstart har aftalt med miljømyndighederne, at der vil blive foretaget en opdatering af den oprindelige miljøvurdering for projektet baseret på de faktiske data fra anlægsfasen. Formålet er at fastlægge, om projektet har haft indvirkninger ud over de forudsatte. Den slags viden om megaprojekters miljøpåvirkninger er også vigtig for planlægningen og udførelsen af fremtidige projekter.

Der vil løbende i 2024 blive foretaget flere mindre miljøvurderinger på udvalgte emner. Den endelige, samlede vurdering forventes at foreligge medio 2025.

Læs mere om
Ægir

Femern A/S etablerer erstatningsnatur

Den natur, der bliver inddraget på Lolland i forbindelse med Femern Bælt-projektet, erstattes af nye og større naturområder i nærheden. Parallelt med selve anlægsarbejdet indgår etablering og pleje af ny natur derfor i Femern A/S' kerneaktiviteter. På tysk side implementeres kompensations- og artsbeskyttelsesforanstaltninger i henhold til tyske regler og praksis.

Erstatningsnaturen er dels etableret på områder, som er taget ud af landbrugsdrift til formålet, dels vil den blive etableret på de nye land-opfyldningsområder, der bliver skabt på Lolland med det udgravede havbundsmateriale fra tunnelrenden. Femern A/S følger udviklingen af naturarealerne tæt og foretager en årlig evaluering af deres tilstand og funktionalitet. I 2023 har visse vådområder, vandhuller og moser været påvirket af tørke og tilgroning. Femern A/S arbejder løbende på tiltag for at opnå en god tilstand, eksempelvis afkobling af dræn og oprensning af tilgroede vandhuller.

Variationer i vejrforhold fra år til år og lokale forhold er blandt de faktorer, der er afgørende for erstatningsnaturens tilstand og udvikling. Tålmodighed er derfor vigtig; det tager tid for naturen at opnå en god stabil tilstand, særligt hvis den etableres på arealer, hvor der tidligere har været drevet intensivt landbrug og derfor indeholder store mængder af næringsstoffer. Udviklingen af erstatningsnaturen kan følges på miljøportalen Ægir.

Erstatningsnatur for Femern Bælt-projektet

Type	Berørt natur	Ny natur, der skal etableres – i alt	Ny natur etableret ved udgangen af 2023
Lolland			
Vandhuller	10 stk.	37-42 stk.	20 stk.
Strand/eng/overdrev	29,2 ha	116,9 ha	58,4 ha
Mose	0,5 ha	1,5 ha	1,5 ha
Vandløb	3,3 km	3,3 km	2,6 km
Fehmarn			
Stenrev		42,5 ha	-
Arealer udtaget af intensiv landbrugsdrift (ECO-point)		172,5 ha	172,5 ha
Øvrige kompensations tiltag på land		-	51,5 ha

Lungholm Sø tiltrækker stigende antal fuglearter

Den tre år gamle erstatningssø, Lungholm Sø, er blevet et rigtig godt sted for fugle. Ved monitoringen af fugle i og ved søen i sommeren 2023 har Femern A/S registreret ynglende fugle, herunder hættemåger, knopsvaner, klyde og stor præstekraver. Området byder desuden på en varieret flora og fauna, insekter og sjældne planter som f.eks. Maj Gøgeurt. Det sammenhængende område med de rigtige forhold for et rigt dyre- og planteliv skaber også grundlaget for et varieret fugleliv omkring søen.

Resultaterne fra undersøgelsen af vandkvaliteten har derimod vist en mindre forringelse af søens økologiske tilstand. Der er målt både forhøjet salt- og næringsindhold i søen. Næringsindholdet kan skyldes et øget antal gæs omkring søen, eller for intensivt græssede arealer samt den nærliggende kvælstofspulje i jorden. Femern A/S planlægger flere vandprøver for at kunne foretage en endelig vurdering af årsagen.

Femern A/S vil forbedre forholdene for natur- og biodiversitet

Ud over at sikre, at de myndighedspålagte krav til projektet overholdes, arbejder Femern A/S for at øge biodiversiteten og skabe en bedre natur, end før anlægsarbejderne gik i gang.

Femern A/S har udarbejdet en strategi for natur og biodiversitet, som udstikker retningen for selskabets indsats i de kommende år. Den rækker ud over den lovpligtige erstatningsnatur og omfatter en række tiltag for at forbedre forholdene omkring projektområdet både på land og til vands. Femern A/S har især fokus på at skabe bedre forhold for biodiversiteten ved at skabe større, sammenhængende naturområder på Lolland. Det giver samtidig bedre muligheder for friluftsoplevelser for både besøgende og lokale borgere. Derudover implementeres forskellige biodiversitetsfremmende tiltag på de arealer, Femern A/S har til rådighed lokalt, f.eks. beplantning omkring anlæggene, etablering af insekthoteller, mv.

I det marine område vil Femern A/S undersøge muligheden for at etablere kunstige rev ud for Hyldtofte på Lolland. Det er i tillæg til det 42,5 ha rev, der i medfør af de tyske myndighedskrav til projektet allerede er planlagt ved Sagas Bank sydøst for øen Fehmarn, samt de to ca. 500-meter lange rev, der vil opstå i forbindelse med stendækket oven på tunnelen ud for henholdsvis Lollands og Fehmarns kyst. De indledende forberedelser er påbegyndt i 2023.

Femern A/S vil monitorere og dokumentere effekten af de forskellige tiltag, så erfaringerne også kan blive til gavn for fremtidige anlægsprojekter.

Test af frøblandinger

Femern A/S har i 2023 påbegyndt test af de frøblandinger, der planlægges udsået på digerne omkring tunnelelementfabrikken og skrænterne langs med den kommende jernbane for at sikre mod erosion og samtidig booste den lokale vegetation. I alt er der tale om et areal på over 50 ha. Flere forskellige planter afprøves over de næste par år på en 21 meter lang × 2 meter høj testvold ved Rødbyhavn for at finde ud af, hvilke planter der er bedst egnet til formålet.

”Vi har her på tunnelbyggeriet en unik mulighed for at styrke biodiversiteten på alle de strækninger, hvor især jernbanen kommer til at løbe på volde gennem landskabet. Derfor vil vi finde frem til de planter, der lever op til vores krav om holdbarhed og samtidig kan skabe robuste levesteder for insekter”

Ditte Hjort, projektleder for natur og biodiversitet på Femern Bælt-projektet

Femern A/S følger projektets klimaaftryk tæt

Femern A/S fører løbende regnskab med projektets klimaaftryk, som på baggrund af den aktuelle viden om projektets design og de metoder og materialer, der anvendes, i alt estimeres til omkring 2.25 mio. ton CO₂e i anlægsfasen.

Indtil første halvdel af 2023 har brændstof til de marine gravearbejder udgjort den primære udledningskilde. Forbruget har samlet ligget ca. 17 % højere end forventet. Det skyldes primært en kombination af gravetekniske udfordringer med en forlængelse af graveperioden til følge, samt, uforudsete reparationer og indsættelse af yderligere udstyr.

Projektet er nu på vej ind i den mest udledningsintensive del af anlægsfasen, hvor tunnelelementerne skal støbes og nedsænkes. CO₂e-udledningen vil stige i takt med at produktionen tager fart, og det vil være materialer – især beton – som udgør den

primære udledningsfaktor. Det er også her, det største aftryk fra projektet ligger samlet set.

Projektaftrykket søges reduceret

Projektets klima- og ressourcemæssige aftryk i anlægsfasen forsøges reduceret, bl.a. gennem en effektiv håndtering af materialer – inkl. affald. Genbrug spiller en central rolle. F.eks. blev spunsjernene i det midlertidige dige omkring arbejdsbassinet ved Lolland fjernet i november 2023. De er lavet af genbrugsstål og har derfor et lavt CO₂-aftryk. De omsmeltes eller recirkuleres til direkte genbrug afhængig af tilstand. De øvrige materialer fra diget genbruges i landopfyldningsområdet ved Fehmarn.

Der er løbende dialog mellem Femern A/S og entreprenørerne for at identificere mulige optimeringer af projektet. Det kan f.eks. være i form af energieffektiviserende tiltag eller med hensyn til metode- og materialevalg.

> 86 %
af byggeaffaldet
på projektet sorteret
til genbrug i 2023

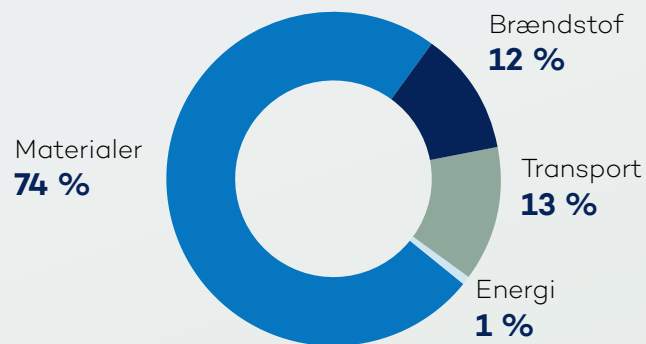
Derudover har Femern A/S i 2023 udarbejdet en strategi for klima, teknologi og materialer med henblik på at styrke klimaindsatsen i den resterende del af anlægsfasen. Fokusområder omfatter reduktion af udledningerne fra beton, yderligere energieffektiviseringer samt sikring af grøn energi til den kommende drift.

Femern Bælt-projektets klimaaftryk

CO₂e-udledningskilder

Fordeling af projektets forventede samlede CO₂e-emissioner

Byggematerialer udgør størstedelen af projektets klimaaftryk. Mere end halvdelen af emissionerne fra materialer kommer fra den beton, som skal bruges til tunnelelementerne og portalbygningerne.

CO₂e- udvikling

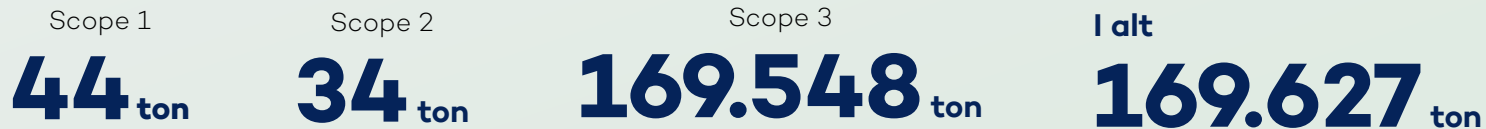
2.250.000 ton

Baseline udledning for projektets samlede anlægsfase

433.993 ton

Projektets faktiske udledning pr 31.12.2023

Klimaregnskab for 2023

En lang levetid er med til at reducere aftrykket på sigt

Materialerne, der anvendes på projektet, er afgørende for både sikkerheden og holdbarheden af den færdige tunnel. Femern A/S har derfor både fokus på at sikre den nødvendige kvalitet og på at anvende de bedst tilgængelige tekniske løsninger for at sikre en lang levetid af anlæggene. Baseret på erfaringer fra Storebæltsforbindelsen indstøbes der f.eks. sensorer i tunnelelementerne, som skal give en tidlig indikation ved behov for reparationer. Dermed kan Femern A/S både reducere ressourceforbruget og klimaftrykket i forbindelse med vedligehold af tunnelen over tid.

Levetid for tunnelen

min **120** år

Forventede udledninger fra vedligehold

<50 t CO₂e / år

Sådan vil Femern A/S sikre en klimaneutral drift

Femern A/S arbejder løbende, i samarbejde med entreprenørerne, på energieffektive og holdbare løsninger for at sikre klimaneutral drift og vedligehold af tunnelen, når den er færdig.

I 2023 har Femern A/S haft fokus på at sikre, at disse hensyn indtænkes allerede i designfasen på nye kontrakter på projektet, bl.a. for etableringen af den kommende elektrificerede jernbane i tunnelen. Her kan Femern A/S med fordel trække på erfaringer fra tidligere projekter. Indsigter om udledninger fra eksisterende anlæg i drift understøtter således kortlægningen af mulige energieffektiverende tiltag og initiativer på Femern Bælt-forbindelsen. Femern A/S forventer på den baggrund, at tunnelen vil kunne drives klimaneutralt.

Der vil dog være nogle resterende udledninger fra vedligehold af tunnelen, som ikke kan helt elimineres endnu. For at sikre klimaneutralitet i den samlede drift og vedligehold har Femern A/S derfor som udgangspunkt medregnet et kompenserende CO₂-optag fra etableringen af klimaskov.

Plantning af klimaskov

I foråret 2023 plantede Femern A/S, i samarbejde med Naturstyrelsen og med hjælp fra skoleelever fra Rødby skole, omkring 73.000 træer mellem det eksisterende banelegeme og det kommende nye tilslutningsanlæg på Lolland. Skoven indgår i et nyt, sammenhængende bælte af natur der skabes i forbindelse med Femern Bælt-projektet og er med til at understøtte robuste bestande af insekter og planter. Klimaskoven er beregnet til at optage mindst 50 t CO₂ om året over en periode på ca. 70 år.

”Skoven, vi planter nu, er et vigtigt bidrag til, at Femern Bælt-tunnelen bliver CO₂-neutral, når den åbner for trafik. Samtidig vil vi gerne vise, at klimaskov og natur kan gå hånd i hånd. Vi planter derfor ikke bare en skov for klimaets skyld, men også for at fremme den lokale biodiversitet og skabe et attraktivt friluftsområde tæt på borgerne”

Emilie Juel-Helwig, Direktør for bæredygtighed i Femern A/S

Klimasikring af Femern Bælt-projektet

Potentielle klimaændringer, især stigende regnmængder og forhøjede vandstande, er en integreret del af projektets design. For at sikre tunnelen mod oversvømmelse beskyttes portalområderne på Lolland og Fehmarn af diger, som er mere end to meter højere end de eksisterende. Den kommende jernbane vil gennemskære digerne, og ved risiko for oversvømmelse vil der kunne installeres stormflodsbarrierer på tværs, så digerne omkring portal- og rampeanlæggene lukkes. Transformerstationen, der skal forsyne tunnelen med strøm, bygges på en forhøjning og er omringet af en vandtæt spunsvæg for at sikre den mod oversvømmelse.

I området omkring tunnelelementfabrikken ved Rødbyhavn er det oprindelige dige nedlagt, og her beskyttes det bagvedliggende område af de nye diger, der er etableret omkring produktionsområdet. I arbejdshavnens bassiner er der installeret højvandsporte, der kan lukkes ved forhøjet vandstand.

Stormfloden oktober 2023

Femern Bælt-regionen blev i oktober 2023, ligesom flere andre områder i Danmark og Nordtyskland, ramt af den kraftigste stormflod i mands minde. I Rødbyhavn nåede vandstanden 182 cm over normalt niveau, ved Marienleuchte på Fehmarn var det 165 cm.

For projektet betød stormvejret, at anlægsarbejdet til havs og alle kranoperationer midlertidigt måtte indstilles. Projektets beredskab over for voldsomme vindforhold og ekstremt høj vandstand stod imidlertid sin prøve, og større skader blev undgået. Højvandsportene i havnebassinerne fungerede som tilsigtet og beskyttede det bagvedliggende produktionsanlæg mod oversvømmelse. Entreprenøren kunne desuden bidrage til at styrke enkelte svage punkter i digesikringen på Lolland øst for byggepladsen.

På Fehmarn holdt diget omkring udgravningen til tunnelportalen også takket været forstærkende tiltag udført af entreprenøren, selvom de kraftige bølgeindslag fik forårsaget skader på diget. Entreprenøren kunne desuden bistå med reparationer af Fehmarn kommunes diger.

Stormfloden den 20. oktober 2023

Rødbyhavn

Vandstand **182** cm over normal

Marienleuchte

Vandstand **165** cm over normal

Maks. bølgehøjde på **5,37** meter ud for Fehmarn

Produktionsområdet ved Rødbyhavn bevares

Et politisk flertal i Folketinget stemte den 14. december 2023 for at bevare produktionsområdet ved Rødbyhavn på Lolland. Produktionsområdet, som omfatter tunnelelementfabrikken og den tilstødende arbejdshavn, er opført som led i Femern Bælt-projektet. Det er her, tunnelens 89 betonelementer skal støbes og udskibes i løbet af de næste år.

Ifølge den oprindelige anlægslov for projektet skulle produktionsområdet nedlægges, når alle elementerne var støbt og anlægsarbejdet afsluttet. Med den politiske beslutning er dette nu ændret, så fabrikken og arbejds- havnen kan bevares til brug for fremtidige projekter. Det er en stor fordel i forhold til både tid og økonomi og vil desuden bidrage til besparelser både på CO₂ og ressourcer, da der ikke skal opføres nye produktionsanlæg. Samtidig kan bevarelsen bidrage positivt til udviklingen i lokalområdet, idet der skabes og fastholdes arbejdspladser også efter Femern Bælt-projektets afslutning.

Den permanente inddragelse af arealerne, som oprindeligt skulle indgå i erstatnings- naturen for Femern Bælt-projektet efter nedlæggelse af produktionsfaciliteterne, vil blive kompenseret af anden erstatningsnatur i nærheden.

Produktionsområdet ved Rødbyhavn

- **En af verdens største tunnelfabrikker på ca 1 mio. m²**
- **Indeholder seks produktionslinjer**
- **Danmarks 4. største arbejdshavn**
- **Samlet produktionsområde på ca. 1,5 mio. m² (svarende til 300 fodboldbaner)**

MILJØMÆSSIG BÆREDYGTIGHED

Klima

Teknologi og materialer

Natur og biodiversitet

Mål og resultater 2023

Femern A/S vil udvikle en opdateret klimastrategi for projektet.

- Femern A/S har i november 2023 færdiggjort en strategi for klima, teknologi og materialer, som udstikker retningen for Femern A/S' indsats for at optimere projektets footprint i perioden frem mod åbningen af tunnelen

Femern A/S vil udvikle en strategi for natur og biodiversitet for projektet.

- Femern A/S har i juni 2023 færdiggjort en strategi for natur og biodiversitet. Den udstikker retningen for Femern A/S indsats for at optimere projektets aftryk på natur og biodiversitet i form af en række konkrete initiativer, ud over det, projektet er forpligtet til.

Mål for 2024

Femern A/S vil udvikle og igangsætte tiltag for at reducere klimaafttrykket fra beton på Femern Bælt-projektet og fremtidige projekter.

Femern A/S vil sikre, at designet af de kommende betalingsanlæg og tilhørende faciliteter (toll plaza, administrationsbygning) optimeres med henblik på at reducere klimaafttrykket

Femern A/S vil arbejde med yderligere energioptimeringer af projektet, i forhold til den resterende del af anlægsfasen og dertil udvikle en plan for at sikre 100 % grøn energi i den kommende drift.

Femern A/S vil udvikle og projektere etableringen af to større sammenhængende naturområder øst og vest for produktionsområdet på Lolland, som skal styrke forholdene for biodiversiteten.

Femern A/S vil styrke biodiversiteten ved at beplante arealerne på og langs diget, der omkranser produktionsområdet, med specielle frøblandinger samt lokale buske og krat. Tiltagene skal bidrage til at få skabt en grøn korridor nord om produktionsområdet.

Femern A/S vil undersøge mulighederne for at etablere nye rev ud for Hyldtofte på Lolland, i tillæg til det 42,5 ha nye stenrev ved Sagas banke sydøst for øen Fehmarn, som selskabet er pålagt at reetablere i forbindelse med projektet.

Social bæredygtighed

Fortsat lav arbejdsulykkesfrekvens sammenlignet med branchen

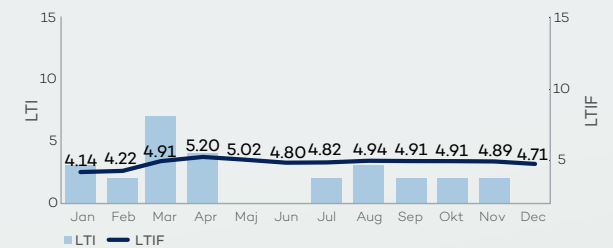
Femern A/S arbejder kontinuerligt for at opfylde sin ambition om, at Femern Bælt-projektet vil være en af de sikreste byggepladser i verden. Med en arbejdsulykkesfrekvens på 4,7 for projektet til dato er man fortsat på rette kurs. Sammenlignet med andre nationale projekter i anlægs- og byggebranchen, hvor branchegennemsnittet ligger på 26, har Femern Bælt-projektet en arbejdsulykkesfrekvens på 6 for løbende 12 mdr. i 2023. Trods et flot resultat er sikkerheden fortsat i høj fokus.

Anlægsarbejdet har i 2023 taget yderligere til i intensitet med op til omkring 2800 personer på byggepladsen i Rødbyhavn i løbet af en måned. Frem til december 2023 har der været en stigning i frekvensen af arbejdsulykker med fravær fra 5,3 til 6. Det skyldes bl.a., at der arbejdes tæt på små arealer, at der i år er kommet mange nye arbejdere på

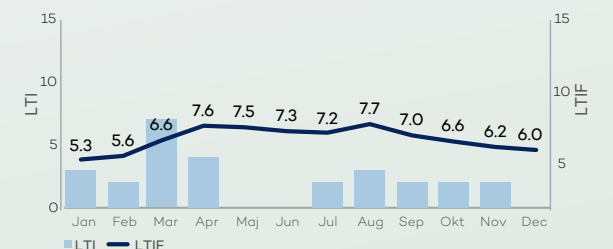
projektet, samt at der udføres mere manuelt arbejde, som medfører en højere risiko for skader. Femern A/S' data viser, at det især er glide- og snubleulykker, ulykker hvor kropsdele bliver klemte, eller personer bliver ramt af udstyr, der har været dominerende med 49 % andel af de samlede ulykker på projektet. Der er derfor gjort en ekstra indsats for at højne bevidstheden om disse risikofaktorer på arbejdspladsen. Femern A/S og entreprenørerne søger desuden så vidt muligt at reducere risikoen, herunder ved gradvist at introducere robotter og maskiner, der kan overtage en del af arbejdet med f.eks. svejsning og klargøring af armeringsjern til produktionen af tunnelelementer.

Femern A/S arbejder fortsat efter et "Target Zero" mindset og vil med etableringen af et "Target Zero" ambassadørkorps øge videndeling, videreudvikle kompetencer og fremme sikkerhedskulturen i alle grene af bygherreorganisationen.

UDVIKLING I LTIF PÅ PROJEKTET TIL DATO

UDVIKLING I LTIF, LØBENDE 12 MÅNEDER

LTIF (Lost Time Injury Frequency): Antal arbejdsulykker med fravær per million arbejdstimer

Indrapportering af næved-hændelser styrker forbyggelsen af ulykker

Med henblik på at forebygge alvorlige ulykker prioriterer Femern A/S rapportering og analyse af ulykker og næved-hændelser. Via en systematisk og datadrevet tilgang til sikkerhed målretter Femern A/S indsætterne herefter. Det er derfor positivt, at tendensen for rapporterede næved-hændelser har været opadgående i 2023. Antallet af rapporterede næved-hændelser er steget fra 30 i 2022 til 57 i 2023. Femern A/S sigter dog efter at opnå et højere niveau for rapporteringen i samarbejde med entreprenørerne. I den forbindelse planlægges bl.a. en fælles kampagne om vigtigheden af at rapportere næved-hændelser.

”Rapportering på næved-hændelser er en generel udfordring på tværs af brancher, som Femern A/S stræber efter at forbedre. Der er ingen nemme løsninger, men med kontinuerlig indsats med træning, support og vejledning arbejder vi aktivt med vores entreprenører på at øge antal registreringer af næved-hændelser samt andre typer af sikkerhedsobservationer.”

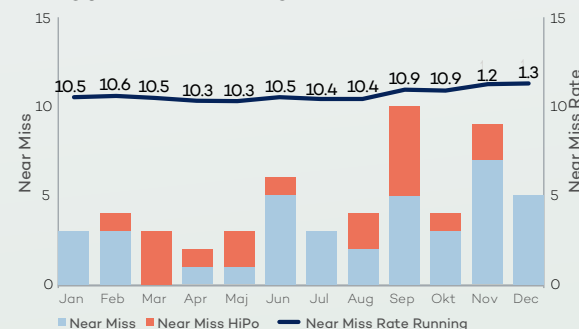
Gintaras Vagelas, Health and Safety Manager i Femern A/S

Sikkerhedskampagner viser positive effekter

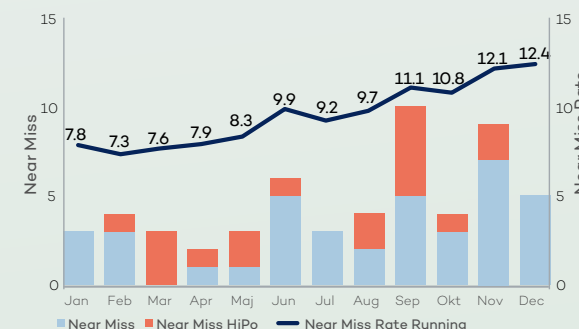
Femern A/S afholder løbende sikkerhedskampagner i samarbejde med entreprenørerne, som målrettes de mest risikofyldte aktuelle processer. Brugen af målrettede sikkerhedskampagner har eksempelvis haft sin effekt i form af en positiv nedadgående tendens i 2023 for faldulykker ved arbejde i lav højde, som var fokus for en kampagne afholdt året før. I 2023 er der afholdt to kampagner. Den ene omhandlede specifikt forebyggelse af skader på hænder og fingre, da Femern A/S' aktuelle data viser, at 33 % af alle ulykker registreret på Femern Bælt-projektet sker på disse områder. Den anden kampagne satte fokus på sikre løfteoperationer, grundet de potentielt alvorlige konsekvenser ved ukorrekt udførelse af denne type arbejdsproces.

UDVIKLING I NÆVED-HÆNDELSER PÅ PROJEKTET TIL DATO

UDVIKLING I NÆVED-HÆNDELSER, LØBENDE 12 MÅNEDER

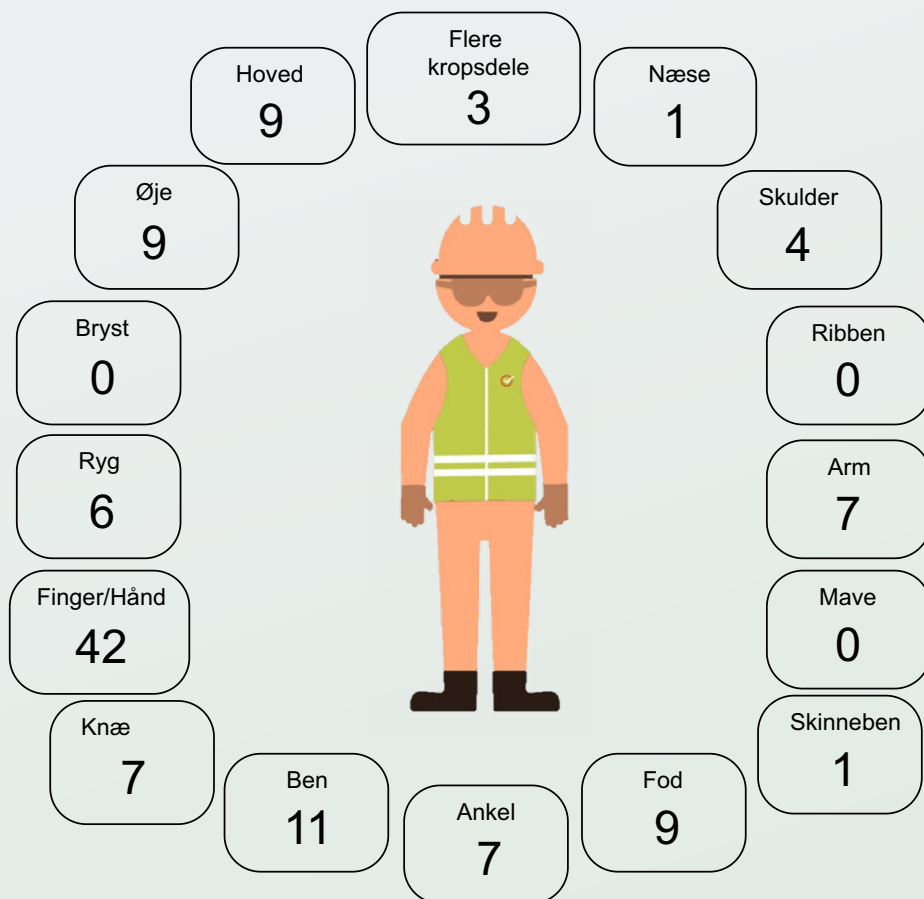
Næved-hændelse: En situation uden personskade, med en udløsende faktor, som kunne have ført til en arbejdsulykke.

Arbejdsmiljø på Femern Bælt-projektet

Ulykker (med og uden fravær) i 2023 fordelt på kropsdele

Femern A/S har i 2023 udviklet et visuelt rapporteringsværktøj for hurtigt at kunne udpege, hvilke områder på kroppen, der er mest udsat for hændelser

Intern sikkerhedsundersøgelse i Femern A/S viser, at

90%

af medarbejdere
føler sig trygge
ved at arbejde på
Femern Bælt-projektet

85%

af medarbejderne
bakker op omkring
Femern A/S' ambitioner
på arbejdsmiljøområdet

2023

Påbud

51

Besøg af
arbejdstilsynet

99

Near Miss
rapporteringer

56

Skader på
materiel og udstyr

57

Arbejdsulykker
med fravær

27

Lærlinge og uddannelse

Ambitiøst mål for uddannelse af lærlinge

Bygge- og anlægsbranchen er afhængig af den rette arbejdsstyrke og har derfor stor interesse i at sikre et øget antal af uddannede faglærte. Som ansvarlig bygherre ønsker Femern A/S at bidrage til at takle den samfundsmæssige udfordring ved bl.a. at sætte et ambitiøst mål for uddannelsen af lærlinge på Femern Bælt-projektet, som kontraktligt forpligter entreprenørerne til samlet set at levere mindst 500 lærlingeårsværk i anlægsfasen.

”Vi er meget glade for at have mere end opfyldt vores forpligtelse til at uddanne 15 lærlingeårsværk.”

Helle Agaard,
HR-koordinator og elevansvarlig hos FBC

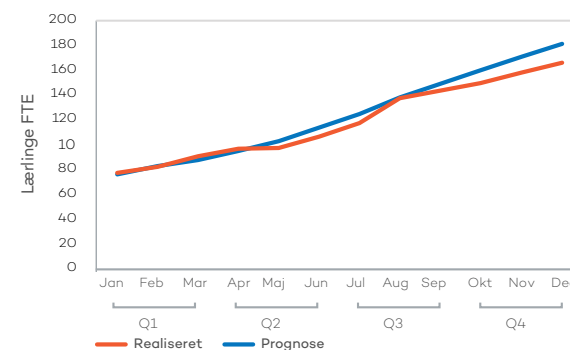
Målopfylldelse på de marine gravearbejder

På projektets marine gravearbejder har entreprenøren, FBC, i 2023 overgået målopfylldelse med næsten 3 lærlingeårsværk, og hermed nået 17,6 mod de 15 planlagte årsværk. Desuden er to af de nu tidligere FBC-lærlinge efterfølgende blevet fastansat på projektet.

Målrettet indsats for at opnå resterende årsværk

For de øvrige anlægsarbejder ligger målopfyldelsen på ca. 90 %. Der er gjort en målrettet indsats fra entreprenøren, FLCs, side for at sikre en stærk organisation og opbygge et socialt sammenhold med henblik på at tiltrække og fastholde lærlinge. Trods demografiske og geografiske udfordringer på projektet fastholder entreprenøren den ambitiøse målsætning om at opnå 470 lærlingeårsværk. De resterende årsværk uddannes af projektets tredje hovedentreprenør, FSC. Entreprenørerne rapporterer løbende på målopfyldelsen og Femern A/S følger udviklingen tæt.

STATUS FOR LÆRLINGEÅRSVÆRK 2023

1 årsværk svarer til
1.924 arbejdstimer

Samfundet mangler erhvervsuddannede

Femern A/S' ambitiøse lærlingemålsætning står overfor en samfundsmæssig udfordring i form af manglende interesse for de erhvervsfaglige uddannelser. Ifølge en undersøgelse udført af Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) ønsker 3 % af forældre at deres barn vælger en erhvervfaglig uddannelse. Forældres ønske til uddannelsesretning har, ifølge undersøgelsen, en væsentlig betydning for barnets uddannelsesvalg. Dette mønster ses bl.a. på ansøgertallet på erhvervsuddannelser, hvor mindre end hver femte elev i 2023 søgte mod erhvervsuddannelse efter grundskolen, viser tal fra børne- og undervisningsministeriet*.

Femern A/S vil styrke udbuddet af faglært arbejdskraft

Femern A/S ønsker at påvirke den negative tendens via understøttende initiativer, da udfaldet er afgørende både for at nå målsætningen om 500 lærlingeårsværk på projektet, samt for mere langsigtet at sikre arbejdstyrken på fremtidige infrastrukturprojekter.

Femern A/S har i 2023 påbegyndt udviklingen af undervisningsforløbet "TunnelTalenter" målrettet skoleelever. Projektet har fokus på at øge interessen for de erhvervsrettede uddannelser og STEM-fagene. Elever får bl.a. mulighed for at prøve kræfter med faglært arbejde gennem spilbaseret undervisning. Derudover arbejder Femern A/S på at forbedre unges trivsel og mentale sundhed som led i foreningen Det Sociale Netværk's største initiativ "Headspace". Det sker via konkrete aktiviteter og workshops for unge. Femern A/S har i samarbejde med Det Sociale Netværk, Femern Agency og Femern Belt Suppliers bl.a. udviklet et joblæringsinitiativ for at styrke sårbare unges fremtidige muligheder på arbejdsmarkedet.

"Byggeriet af Femern Bælt-forbindelsen bidrager gennem joblæringsinitiativet til en positiv udvikling for den enkelte unge, for virksomhederne og for samfundet som helhed"

Steffen Bargum Lundager,
Lærings- og bæredygtighedskonsulent i Femern A/S

Omar Darwish var med til bl.a. at holde pladsen og bygningen ren, tømme skraldespande og vaske Femern A/S biler.

Nyt joblæringsinitiativ hjælper unge i beskæftigelse

Femern Bælt-projektet har taget initiativ til "Joblæring for unge uden uddannelse og arbejde", hvor virksomheder tilknyttet Femern Bælt-projektet ansætter unge uden uddannelse og arbejde i op til seks måneder med målet om at give den unge et godt udgangspunkt for efterfølgende at blive selvforsørgende.

I 2023 var 19-årige Omar Darwish ansat via et joblæringsforløb hos Femern A/S. Omar Darwish var tilknyttet bygherrecenteret i Rødbyhavn, hvor han løste forefaldende opgaver. Den unge medarbejder har boet i Danmark i knap fem år, og har hos Femern A/S lært meget om den danske arbejdskultur og sproget.

"Jeg kan godt lide fysisk arbejde og elsker at bruge mine hænder. Jeg har virkelig lært meget af at arbejde hos Femern A/S", lød det fra Omar Darwish, som under forløbet har været tilkøbt en buddy for at sikre et succesfuldt forløb med fokus på trivsel og udvikling via mulighed for løbende sparring. Omar Darwish har nu afsluttet sit forløb, og fået relevant erfaring til sin videre færd på det danske arbejdsmarked.

Femern A/S ser frem til at byde velkommen til flere unge i det nye år. Det er ambitionen, at ti unge med udgangen af 2024 har været igennem et joblæringsforløb i en virksomhed med tilknytning til Femern Bælt-projektet.

Løn- og arbejdsforhold

Fokus på tilsyn skal sikre ordnede forhold

Der har været øget fokus på bygge- og anlægsbranchen i 2023 efter en bekymrende undersøgelse fra Aalborg Universitet angående udenlandske arbejderes arbejdsforhold på de danske byggepladser. Med et projekt af en størrelse som Femern Bælt-projektet består en stor del af arbejdsstyrken af udenlandsk arbejdskraft. Derfor er det for Femern A/S afgørende at føre tilsyn for at sikre ordentlige forhold på projektet.

Femern A/S fører tilsyn under hele byggeriet for at sikre ordentlige løn- og arbejdsforhold hos entreprenører og underleverandører. I forbindelse med monitoringen har Femern A/S modtaget over 100 rapporter fra entreprenører

og auditører, og har som resultat heraf auditeret lige under 200 underleverandører i 2023. Derudover fører Femern A/S løbende tilsyn med, at kravene til boligforhold på projektet overholdes.

En forbedret risikomodel

Den risikomodel, Femern A/S arbejder efter når det kommer til tilsyn med løn- og arbejdsforhold, er i løbet af året blevet forbedret, bl.a. i form af et styrket fokus på udvælgelsen af underleverandører, der skal kontrolleres. Femern A/S har desuden arbejdet med at udvikle en systematisk kvantificering og kategorisering af tilsynsresultaterne for at forbedre kontrollen med løn- og arbejdsforhold. Dette skaber overblik over eventuelle gentagende brud på arbejdsklausulerne, som Femern A/S senere kan bruge til at skærpe sit fokus i tilsyn med projektets underleverandører.

Tæt dialog med interessenter

Et tæt samarbejde med fagforeninger,

arbejdsgiverforeninger og myndigheder på begge sider af Femern Bælt bidrager løbende til at løse nogle af de udfordringer, der opstår i forbindelse med projektet.

På tysk side afholdes f.eks. kvartalsvise møder med told- og skattemyndighederne, forbundspolitiet samt den tyske udlændingestyrelse, for at holde myndighederne orienteret om anlægsaktiviteterne, samt bruge den løbende dialog til afklaring af aktuelle spørgsmål og udfordringer. I 2023 er der ad den vej eksempelvis fundet en løsning på spørgsmål vedrørende håndteringen af indrejseregler i forbindelse med den nye arbejdshavn ved Puttgarden, som var afgørende for afviklingen af anlægsarbejdet.

Det har været erfaringen på projektet, at den løbende og åbne dialog bydes velkommen og er til stor fordel for såvel projektet som de involverede interessenter. Det er derfor Femern A/S' intention at opretholde denne tilgang i resten af anlægsfasen.

194

Antal auditerede
underleverandører

103

Antal
audits

SOCIAL BÆREDYGTIGHED

Løn- og arbejdsforhold

Yderligere udvikle selskabets strategi for løn og arbejdsforhold.

- Der er udviklet en implementeringsplan for strategiens fokusområder.

Udvikle og implementere forbedringer af modellen for tilsyn med løn og arbejdsvilkår.

- Risikomodel for tilsyn er udvidet og dataværktøjer til kontrol af underleverandører er under udvikling.

Sikre og føre tilsyn med entreprenørernes due diligence-processer for brug af underentreprenører i overensstemmelse med arbejdskraftklausulen.

- Forbedret indsigt i entreprenørernes due diligence ved indkøb. Fremover inkluderes en bekræftelse af entreprenørernes forpligtelse til at opfylde minimumskravene i deres månedsrapporter.

Femern A/S vil fortsætte og løbende forbedre kontrolindsatsen på løn- og arbejdsforhold på projektet.

Femern A/S vil fortsat have fokus på at sikre, at kravene til ordentlige boligforhold på projektet overholdes

Femern A/S vil videreudvikle standarderne for og videndeling om sociale klausuler i anlægskontrakter på tværs af Sund & Bælt.

Lærlinge og uddannelse

Påbegynde opførelsen af boligenheder til lærlinge og andre studerende i et campus-lignende miljø, som er både socialt og uddannelsesmæssigt inspirerende.

- Projektet er forsinket og forventes udført i 2024.

Udvikle et læringskoncept for skoleelever, som er baseret på viden, kompetencer og data fra Femern Bælt-projektet.

- Der er i 2023 indgået aftale om udvikling af læringskonceptet. Undervisningsmaterialer er under udvikling og konceptet forventes pilottestet i Q1 2024.

Udvikle og implementere et joblæringskoncept.

- Joblæringskonceptet er udviklet og implementeret i 2023 og den første deltager har gennemført forløbet.

Femern A/S' mål er, at de første lærlinge flytter ind i det nyetablerede campusmiljø inden udgangen af 2024.

Færdigudvikling og udrulning af læringskonceptet "TunnelTalenter" for skoleelever, med et mål om at omkring 300 elever (16 skoleklasser) gennemfører forløbet i 2024.

Styrke Femern A/S' og Sund & Bælts engagement i samarbejdsfora med fokus på lærlinge for at styrke lærlingeindsatsen i Sund & Bælt og byggebranchen. Femern A/S er repræsenteret ved minimum ét større arrangement med fokus på erhvervsuddannelser.

Arbejds miljø

Udvikle et træningskoncept, som uddanner udvalgte medarbejdere hos Femern A/S og entreprenørerne i udvidet forståelse af sikkerhed og risici.

- Et træningskoncept for entreprenører er udviklet og den første uddannelsessession fandt sted i november 2023. Konceptet for Femern A/S' medarbejdere udestår og planlægges udviklet i 2024.

Gennemføre en analyse af sikkerhedskulturen.

- Surveyanalyse gennemført i september 2023 og supplerende uddybende interviews er planlagt.

Afholde et opfriskningskursus i "incident investigation", som omfatter træning af flere relevante medarbejdergrupper.

- Der blev gennemført et genopfriskningskursus for 15-20 medarbejdere i november 2023.

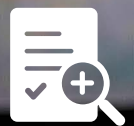
Femern A/S vil deltage i alle undersøgelser af ulykker og hændelser med stort skadepotentiale, som gennemføres af entreprenørerne.

- Der er implementeret et trackingsystem for at kontrollere Femern A/S' involvering i undersøgelser. Deltagelsen i 2023 er på 100 %.

Femern A/S vil etablere et "Target zero" ambassadørkorps, som skal være en gruppe for videndeling og fremme af sikkerhedskulturen i organisationen.

Videreudvikle kompetencer inden for hændelsesundersøgelser på Femern Bælt projektet, herunder udnævnelse og uddannelse af "lead investigators".

Femern A/S vil fortsat have fokus på videndeling inden for anlægsbranchen på baggrund af erfaringer fra Femern Bælt-projektet.

Bæredygtig governance

Borgerinddragelse

Femern A/S' tilgang til borgerinddragelse

Etableringen af Femern Bælt-forbindelsen påvirker borgere og virksomheder i de berørte lokalområder. Femern A/S ønsker at være en åben og transparent bygherre og har derfor stærkt fokus på at informere om projektet og de gener, som byggeriet måtte medføre.

Det sker bl.a. gennem årlige nabomøder, et månedligt nyhedsbrev til naboerne, hyppige stakeholderbesøg med oplæg og rundvisning i Femern A/S' udstillingscentre. I 2023 var der 7.823 besøg i udstillingen i Burg og 42.663 besøg i Rødbyhavn, som i slutningen af oktober kunne byde sin i alt 100.000 besøgende velkommen siden åbningen i april 2021. De mange besøgende tæller både lokale, men også mange gæster fra hele Europa, og vidner om en stor og udbredt interesse for projektet.

Femern A/S deler også viden og svarer på spørgsmål via profiler på de sociale medier, projektets hjemmeside, på mails og en døgn-åben nabo-hotline, samt direkte møder med borgerne ved behov.

Projektets naboer inviteret "indenfor"

Dialogen med projektets naboer varetages via flere kanaler, herunder nabadage både på projektets danske og tyske side.

I 2023 er der afholdt to nabadage på Lolland med i alt 1.100 deltagere. På Fehmarn er der bl.a. afholdt det årlige "ø-dialog" arrangement sammen med Femern A/S' tyske projektpartnere i november 2023. Her deltog i alt ca. 200 borgere. Arrangementerne er specifikt målrettet naboer til projektet, som på den måde kan blive informeret om aktuelle aktiviteter.

Besøg på byggepladsen på Fehmarnbelt Days

Fehmarnbelt Days afholdes hvert andet år og samler stakeholdere fra hele regionen, der i to dage udveksler ideer og erfaringer med styrkelsen af samarbejdet mellem Danmark og Tyskland. Samtidig informeres om fremskridtene i byggeriet af Femern Bælt-tunnelen og de muligheder, det giver for erhvervs- og kulturlivet. I 2023 foregik arrangementet tæt på byggepladsen i Rødbyhavn. Op mod 6.000 deltagere fik her mulighed for et guidet byggepladsbesøg ved tunnelfabrikken og tunnelportalen. Fehmarnbelt Days arrangeres af Femern A/S i samarbejde med en lang række partnere i regionerne Sjælland og Slesvig-Holsten.

Mangfoldighed og menneskerettigheder

Ligestilling og menneskerettigheder

Femern A/S anerkender en udfordring på kønsdiversitet i byggebranchen og mener, at det er en del af selskabets samfundsansvar at være med til at flytte denne agenda. Knap 1 ud af 10 af byggeriets beskæftigede er kvinder, og blandt håndværkere udgør kvinder kun 4 %*. Denne udfordring, mener Femern A/S at branchen sammen skal løfte. Derfor har selskabet i 2023 indgået et samarbejde med det nationale forandringsprojekt, BossLadies, der arbejder for at udfordre stereotyper og skabe kulturforandringer i bl.a. bygge- og anlægsbranchen. Der er i 2024 planlagt en række initiativer med henblik på at fremme diversiteten på projektet.

Kønsdiversiteten på Femern Bælt-projektet, %

62♂ / 38♀
medarbejdere

75♂ / 25♀
i direktionen

66♀ / 33♂
i bestyrelsen

Sund & Bælt betragter mangfoldighed som en ressource, der bidrager positivt til selskabets og projekternes udvikling og drift. Derfor ønsker Femern A/S at tiltrække en mangfoldig arbejdsstyrke på alle niveauer af organisationen ved at sikre, at der er plads til alle uanset køn, alder, seksuel orientering, etnisk oprindelse, religion eller funktionsnedsættelse. Dette vil Femern A/S efterleve ved at arbejde efter Sund & Bælt's politik for diversitet og ved at have fokus på at arbejde målorienteret, helhedsorienteret, datadrevet, inkluderende og lærende med mangfoldighed.

Code of Conduct

Femern A/S har forpligtet samtlige entreprenører på projektet til at underskrive selskabets adfærdskodeks for ansvarlig leverandørstyring (Code of Conduct). Denne kræver, at alle leverandører skal overholde de ti principper i FN's Global Compact og på anmodning kunne dokumentere, at kravene er opfyldt. Femern A/S har ret til at foretage revision af leverandøren, hvis dokumentationen vurderes at være utilstrækkelig.

For alle kontrakter udbudt i Sund & Bælt koncernen, herunder Femern A/S, efter den 1. juni 2023 gælder et nyt og udvidet adfærdskodeks. Det nye adfærdskodeks er bl.a. skærpet for så vidt angår miljø, klima og diversitet, og indeholder en udvidet kontrolprocedure over for leverandørerne.

Antikorrupption og whistleblower-ordningen

Femern A/S tolererer ikke korrupption i nogen form og overholder bestemmelserne i FN's konvention mod korrupption. Internt har selskabet opdateret den eksisterende personalehåndbog, som indeholder retningslinjer for brug af selskabets midler, en gavepolitik samt politikker for rejser m.m. Femern A/S har desuden en anonym whistleblower-ordning, som er tilgængelig for alle via selskabets hjemmeside og interne kanaler. Alle sager håndteres sikkert af en tredjepart for at sikre anonymitet, hvorefter de sendes til selskabets bestyrelse.

*<https://byggerietssamfundsansvar.dk/case/skab-diversitet-i-din-virksomhed>

BÆREDYGTIG GOVERNANCE

Mangfoldighed og menneskerettigheder

Borgerinddragelse

Inden for rammerne af den opdaterede strategi for bæredygtighed på Femern Bælt-projektet har Femern A/S for første gang formuleret mål for arbejdet inden for bæredygtig governance for det kommende år.

Fortsætte indsats inden for borgerinddragelse, herunder etablere yderligere informationstilbud i form af en ny udsigtsplatform omkring årsskiftet 2024/2025.

Implementere kontrolprocedure på kommende kontrakter på Femern Bælt-projektet, som falder under den nye Code of Conduct gældende for alle leverandørkontrakter i Sund & Bælt.

Arbejde for at styrke mangfoldighedsindsatsen, herunder gennem at udarbejde en strategi for mangfoldighed i Sund & Bælt, inklusive udvikling af initiativer i samarbejde med Bossladies.

ESG-nøgletal

ESG-indikatorer

	Enhed	2023	2022
Miljø			
CO ₂ e-emissioner			
- Scope 1	ton	44	21
- Scope 2	ton	35	39**
- Scope 3	ton	169.548	169.696**
Energiforbrug, bygherreorganisation			
- Strøm*	kWh	323.392	412.458
- Naturgas	m ³	6.935	515
- Benzin	liter	6.409	6.245
- Diesel	liter	5.746	2.635
- Fjernvarme	kWh	1.190.384	1.105.597**
- Fjernkøling	kWh	143.080	130.862**
Energiforbrug, entreprenører			
- Strøm	kWh	17.791.432	5.688.000
- MGO/diesel:	liter	28.220.415	31.632.707
Vandforbrug			
- Bygherreorganisation, alle lokationer	m ³	1.394	1.257
- På projektet	m ³	97.282	62.194

	Enhed	2023	2022	2021
Social				
Fuldtidsarbejdsstyrke***	pax	200	158	167
Kønsdiversitet medarbejdere	%	62 ♂ / ♀ 38	62 ♂ / ♀ 38	62 ♂ / ♀ 38
Kønsdiversitet i direktionen	%	75 ♂ / ♀ 25	75 ♂ / ♀ 25	100 ♂ / ♀ 0
Kønsdiversitet øvrige ledelsesniveauer	%	81 ♂ / ♀ 19	71 ♂ / ♀ 29	71 ♂ / ♀ 29
Medarbejderomsætning	%	8,2	8,9	2,8
Sygefravær	%	1,1	0,9	1

	Enhed	2023	2022	2021
Governance				
Kønsdiversitet i bestyrelsen	%	66 ♀ / ♂ 33	66 ♀ / ♂ 33	66 ♀ / ♂ 33
Fremmøde til bestyrelsesmøder	%	83,3	83,3	100
Whistleblower		0	0	0

* Strøm til alle Femern A/S' lokationer i Danmark købes via grønne certifikater og er derfor registeret som 100 % vedvarende energi. CO₂e-Emissioner fra produktionen af energien er medtaget i selskabets scope 3.

** Tal er tilrettet i forhold til 2022-rapporten. Det skyldes forkert aflæsning af forbrug samt opdatering af emissionsfaktorer.

*** Samlet antal medarbejdere, der arbejder fuld tid på Femern Bælt-projektet, uanset om de er formelt ansat af Femern A/S eller Sund & Bælt Holding A/S.